

Environmentalizácia 20. storočia – základ pre tretie tisícročie

Vývoj ľudskej spoločnosti nabral na prelome 19. a 20. storočia na rýchlosti. Vedecko-technická revolúcia, ako sa toto kvalitatívne a kvantitatívne nové temto rozvoja nazývalo, sa dostala do úlohy registrátora chaotického snaženia ľudskej spoločnosti o poznávanie nového, dovtedy nepoznaného a využívania nových poznatkov na zveľaďovanie a rozvoj ľudstva.

Nové poznatky dávali človeku do rúk oveľa účinnejšie nástroje na prispôbovanie a pretváranie existenčných podmienok podľa jeho predstáv. Nedostatok koordinácie medzi záujmami jednotlivca, skupín alebo aj národov, prinášal nielen pokrok a rozvoj, ale mal aj neželané a nebezpečné dôsledky na iné národy, skupiny alebo jednotlivcov.

Intenzifikácia snáh o zabezpečovanie nielen základných potrieb, ale aj konzumných nárokov spoločnosti, podnietila rozvoj najmä výrobných odvetví, ako aj poľného, lesného a vodného hospodárstva, s čím súvisela aj intenzifikácia využívania obnoviteľných a neobnoviteľných zdrojov. Uprednostňovanie krátkodobých záujmov, bez ohľadu na potreby budúcich generácií, vylúčilo také činnosti, čo neprinášali spoločnosti osov.

Rast ľudskej populácie a zvyšovanie jej nárokov urýchlili rozvoj výrobných procesov a z dovtedy lokálnych problémov životného prostredia sa postupne stávali regionálne, niektoré v druhej polovici dvadsiateho storočia prerástli do globálnych rozmerov. Okrem zachovania ľudskej populácie, genofondu a biodiverzity, stalo sa aktuálnym zastavenie devastácie životného

prostredia a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja ľudskej spoločnosti.

Pri synergetickom účinku globálnych, regionálnych a lokálnych dôsledkov ľudskej činnosti na životné prostredie sa hrozba pre človeka, ako biologického tvora, stala aktuálnou. Dovtedy nesmelé a ojedinelé hlasy, volajúce po racionálnom a ekologicky optimálnom využívaní prírodných zdrojov a usmernenom rozvoji, ktorý pamätá na budúce generácie, zosilneli a prerástli do mohutného prúdu, zdôrazňujúceho trvalo udržateľný rozvoj života na našej planéte.

Rozvoj poznania sa opiera o vedu, ktorá je v systéme ľudských činností na okraji záujmu politikov i hospodárov. Podporujú ju iba vtedy, ak prináša bezprostredný osoh. To, že vedecké poznatky v minulosti dali základ súčasnému poznaniu, a že získavanie poznatkov v súčasnosti je zdrojom pre budúcnosť, neberie sa dostatočne do úvahy.

Jednou z ciest hľadania východiska zo súčasnej kritickej situácie je rozvíjanie poznania sveta, procesov vzájomných súvislostí a zákonov, ktoré vychádzajú z ekologických princípov. Tieto poznatky treba v priebehu výchovy a vzdelávania dostať do povedomia mladej, ale i staršej generácie tak, aby sa ich činnosť a správanie stali ekologicky racionálnymi a viedli k trvalo udržateľnému rozvoju ľudskej spoločnosti.

Revue *Životné prostredie*, ktorá na prahu 3. tisícročia vstupuje do 35. ročníka, chce naďalej aktívne zasahovať do tohto procesu, prispievať k tvorbe a ochrane životného pro-

stredia, ako to má vo svojom názve, hlavne k environmentálnej výchove a vzdelávaniu. Snažíme sa prinášať najaktuálnejšie informácie o problémoch životného prostredia na všetkých úrovniach, upozorňovať na ich súvislosti a vzťahy i so zdanlivo vzdialenými oblasťami. Preto budú na našich stránkach naďalej dostávať priestor nielen renomovaní odborníci z oblasti prírodných vied, architektúry a urbanizmu, ale aj historici, sociológovia, filozofi, umenovedci, teológovia, predstavitelia mimovládnych environmentálnych organizácií a pod. Chceme osloviť a podnecovať čo najširšiu odbornú i laickú verejnosť.

Najnovšia choroba, ohrozujúca existenciu ľudstva, je zhoršujúca sa kvalita životného prostredia. Potešiteľná je skutočnosť, že ľudstvo si to začalo uvedomovať a úsilie o ozdravenie životného prostredia sa stáva súčasťou nielen lokálnej, ale aj svetovej politiky.

Milan Ružička
Marta Círanová

